

การคัดลอกผลงานตนเอง (Self-plagiarism)

สุพรรณ ฟูเจริญ *

ปัจจุบันแรงกดดันที่ให้ทุกหน่วยงานและบุคลากรต้องผลิตผลงานให้ได้ตามข้อกำหนดได้ส่งผลกระทบต่อการเร่งสร้างผลงานของหน่วยงานและบุคลากรโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องขึ้น โดยเฉพาะประเด็นการคัดลอกผลงาน (plagiarism) ซึ่งพบได้บ่อยขึ้น โดยทั่วไปมักหมายถึง การคัดลอกผลงาน ขโมยความคิด ข้อเขียน บทความ แนวทางการวิจัยหรือผลงานวิจัยของผู้อื่น แล้วนำมาใช้เป็นของตนเอง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงาน เข้าข่ายผิดต่อจริยธรรมอย่างร้ายแรง หากเป็นบทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยที่เสนอขอตีพิมพ์ในวารสารที่มีคุณภาพ เมื่อถูกตรวจพบจากกองบรรณาธิการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความพบว่ามีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น บทความดังกล่าวจะถูกปฏิเสธทันที และหากได้มีการลงตีพิมพ์ไปแล้วจึงตรวจพบในภายหลัง จะนำไปสู่การถอดถอนบทความ (retraction) ออกจากระบบของวารสารและประกาศแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อผู้วิจัยต่อไป หากเป็นการคัดลอกผลงานที่นำไปใช้ในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งใดๆ เมื่อถูกตรวจพบและได้รับการพิสูจน์แล้ว จะนำไปสู่การถอดถอนตำแหน่งได้เช่นกัน การคัดลอกผลงานของผู้อื่นจึงเป็นข้อห้ามทางวิชาการที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้เขียนบทความ ผู้เขียนที่กระทำการดังกล่าวมักถูกขึ้นบัญชีดำไว้ในระบบของวารสาร ปัจจุบันการคัดลอกผลงานจึงถูกตรวจสอบมากขึ้น หากเป็นการคัดลอกผลงานของผู้อื่นมักถูกตรวจสอบได้ง่าย อย่างไรก็ตาม สำหรับการคัดลอกผลงานของตนเอง (self plagiarism) ยังมีความเข้าใจสับสนว่าสามารถทำได้หรือไม่ หากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า การคัดลอกผลงานตนเอง ถือเป็น การคัดลอกผลงานอย่างหนึ่ง เนื่องจากการคัดลอกผลงานที่แม้จะเป็นผลงานของตนเองที่ได้รับการตีพิมพ์ไปแล้ว แล้วนำมาตีพิมพ์ใหม่ จะไม่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ใดๆ ขึ้นอีก ไม่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านและสิ้นเปลืองเนื้อที่วารสารโดยไม่เกิดประโยชน์ ตามแนวทางของ COPE (Committee On Publication Ethics) ถือเป็นข้อห้ามและผิดต่อจริยธรรมเช่นกัน⁽¹⁾ การคัดลอกผลงานของตนเอง ตรวจสอบได้ยากกว่าการคัดลอกผลงานของผู้อื่น อย่างไรก็ตามอาจจำแนกเป็นประเภทต่างๆ ได้อย่างน้อย 4 ประเภทเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและตรวจสอบ ดังนี้⁽²⁻⁴⁾

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ (ศวป.)

คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Supan Fucharoen

Centre for Research and Development of Medical Diagnostic Laboratories,

Faculty of Associated Medical Sciences, Khon Kaen University

* Corresponding author: (e-mail: supan@kku.ac.th)

1. Duplicate (Redundant) publication

การคัดลอกผลงานของตนเองประเภทนี้เกิดขึ้นเมื่อผู้เขียนส่งบทความที่เหมือนกันหรือเกือบเหมือนกันทั้งหมดทั้งในส่วนของข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษา วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา ไปขอรับการตีพิมพ์ในวารสาร 2 ฉบับพร้อมกัน พบได้บ่อยมากโดยเฉพาะกับผู้เขียนมือใหม่ที่ต้องการผลงานจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น ทั้งๆที่ทุกวารสารมีขั้นตอนกำหนดให้ผู้เขียนต้องลงนามในแบบฟอร์มเพื่อรับรองว่าผลงานที่ส่งให้พิจารณานั้น เป็นผลงานที่ยังไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อนและสงวนลิขสิทธิ์พิจารณาจากวารสารเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ผู้เขียนบทความย่อมทราบดีว่าเป็นข้อห้ามสำคัญที่ไม่พึงปฏิบัติ การคัดลอกผลงานตนเองประเภทนี้ เกือบทั้งหมดเกิดจากเจตนาของผู้เขียนเองที่อาจต้องการจำนวนผลงานมากหรือเป็นการส่งเผื่อเอาไว้ เมื่อถูกปฏิเสธจากวารสารฉบับหนึ่งก็ยังมีเหลืออีกฉบับหนึ่ง ส่วนใหญ่สังเกตได้จากการไม่กล่าวถึงและไม่อ้างอิงบทความอีกฉบับหนึ่งไว้ในบทความ

2. Augmented publication

การคัดลอกผลงานของตนเองประเภทนี้เกิดขึ้นเมื่อผู้เขียนได้ตีพิมพ์บทความไปก่อนแล้วในวารสารใดๆ จากนั้นจึงเพิ่มเติมข้อมูลเข้าไปในผลงานแรกที่ตีพิมพ์ไปแล้วนั้น นำไปวิเคราะห์ที่ได้ผลการศึกษาใหม่ แล้วเขียนเป็นบทความเรื่องใหม่โดยผู้เขียนกลุ่มเดิม ส่วนใหญ่มักไม่ส่งกลับไปยังวารสารฉบับเดิม ประเภทนี้ตรวจสอบได้ค่อนข้างยากแม้จะใช้โปรแกรมตรวจสอบสำเร็จรูปใดๆ เนื่องจากข้อมูลและข้อความต่างๆในบทความไม่เหมือนเดิม แต่มักตั้งข้อสังเกตได้ในส่วนของวัสดุและวิธีการศึกษาที่เหมือนกัน ตั้งข้อสังเกตได้เช่นเดียวกับประเภทแรก หากผู้เขียนบทความมีเจตนาไม่บริสุทธิ์ มักจะไม่พบการกล่าวอ้างอิงถึงบทความฉบับแรกที่ได้รับการตีพิมพ์ไปแล้วในบทความเรื่องใหม่

3. Segmented (Salami) publication

การตีพิมพ์ผลงานประเภทนี้พบได้บ่อยเช่นเดียวกัน เมื่อผู้เขียนต้องการเพิ่มจำนวนบทความจากการศึกษาวิจัยเรื่องเดียว ผู้เขียนแบ่งการตีพิมพ์บทความจากการศึกษาเรื่องเดียวกันออกเป็น 2 บทความหรือมากกว่าโดยไม่มีเหตุผลสมควร ส่วนใหญ่ส่งไปตีพิมพ์ที่วารสารต่างชนิดกัน เพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบ การตรวจสอบทำได้ค่อนข้างยาก แต่ส่วนใหญ่มักไม่กล่าวอ้างอิงซึ่งกันและกัน ซึ่งแสดงถึงเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ของผู้เขียน ข้อเสียของการตีพิมพ์แบบนี้ คือ ทำให้ขาดการมองเห็นผลการศึกษาในภาพใหญ่ของผลงานวิจัยทั้งหมด ซึ่งอาจมีข้อสรุปที่แตกต่างจากข้อสรุปที่นำเสนอไว้ในบทความย่อย ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาค่าดัชนีเม็ดเลือดแดงในผู้ป่วย ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาค่า MCV ไว้ในบทความหนึ่ง และนำเสนอค่า MCH ไว้ในอีกบทความหนึ่ง ทั้งๆที่เป็นผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเดียวกันและได้ข้อมูลทั้งสองอย่างออกมาพร้อมกันและเป็นพารามิเตอร์ที่สัมพันธ์กัน ที่ถูกต้องจึงควรนำเสนอไว้ในบทความเดียวกัน เป็นต้น

4. Text recycling

การคัดลอกผลงานของตนเองประเภทนี้ ตรวจสอบได้ง่ายด้วยโปรแกรมตรวจสอบสำเร็จรูป เกิดขึ้นเมื่อผู้เขียนนำข้อความหรือข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้ตีพิมพ์ไปแล้วในบทความฉบับก่อน มาใช้ในบทความฉบับใหม่อีก จะอ้างอิงหรือไม่อ้างอิงบทความเดิมก็ตาม มักเกิดความเข้าใจผิดว่าบทความทั้งสองฉบับเป็นผลงานของผู้เขียนกลุ่มเดียวกัน จึงน่าจะนำมาใช้ได้และทั้งยังได้อ้างอิงบทความฉบับแรกไว้ในบทความฉบับหลังด้วยแล้ว ถือเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ผู้เขียนบทความควรทราบว่าเมื่อบทความได้รับการตีพิมพ์ในวารสารใดๆไปแล้ว ลิขสิทธิ์ของบทความดังกล่าวตกเป็นของสำนักพิมพ์ ไม่ใช่ของผู้เขียนบทความอีกต่อไป การนำไปตีพิมพ์ซ้ำซ้อนในอีกบทความหนึ่งของอีกสำนักพิมพ์หนึ่ง จึงถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และเป็นข้อห้ามที่ไม่พึงกระทำ

ทั้งหมดนี้เป็นการจำแนกประเภทแบบคร่าวๆที่อาจไม่ครอบคลุมการคัดลอกผลงานตนเองได้ทั้งหมด แต่เป็นเพียงการจำแนกเพื่อให้ทำความเข้าใจในการพิจารณาเนื้อหาของบทความได้ง่ายขึ้น นโยบายของวารสารที่มีคุณภาพทุกฉบับรวมทั้งวารสารเทคนิคการแพทย์และกายภาพบำบัด ไม่ยอมรับการตีพิมพ์บทความที่เข้าข่าย plagiarism และ self-plagiarism ไม่

ว่าในกรณีใดๆ หากตรวจพบ บทความจะถูกปฏิเสธทันที และหากพบว่าผู้เขียนบทความดังกล่าวมีเจตนาไม่บริสุทธิ์ จะถูกขึ้นบัญชีดำของวารสารและส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกลุ่มผู้วิจัยเอง อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ การตรวจสอบเรื่อง plagiarism และ self-plagiarism ทำได้ไม่ถนัดนักแม้จะใช้โปรแกรมตรวจสอบสำเร็จรูปก็ตาม จึงมีเหตุผลที่ได้เสมอ เมื่อตรวจพบในภายหลัง แนวปฏิบัติทั่วไปคือนำไปสู่การถอดถอนบทความ (retraction) ถือเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเรื่อง plagiarism และ self-plagiarism เกิดขึ้นในทุกวงการวิชาชีพ ทั้งตัวผู้เขียนบทความเอง ผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความ บรรณาธิการและกองบรรณาธิการวารสาร ตลอดจนผู้อ่านบทความที่เมื่อตรวจพบ ควรแจ้งกองบรรณาธิการวารสารให้ทราบเพื่อดำเนินการอย่างเหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Committee on publication ethics. Text recycling guidelines. Available at: <http://publicationethics.org/text-recycling-guidelines>. Accessed November 25, 2014.
2. Roig M. Plagiarism and self-plagiarism: what every author should know. *Biochem Med* 2010; 20: 295-300.
3. Supak-Simolcic V, Bilic-Zulle L. How do we handle self-plagiarism in submitted manuscripts. *Biochem Med* 2013; 23: 150-3.
4. Supak-Simolcic V. Salami publication: definitions and examples. *Biochem Med* 2013; 23: 137-41.